

בש"פ 4451/20 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 4451/20

לפני: כבוד השופטת ע' ברון

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 29.6.2020 (כב' השופט א' דורות), ב-
עמ"ת 67816-06-20

בשם המבקש: עו"ד ארז בר-צבי

החלטה

1. בקשה למתן רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 29.6.2020 (כבוד השופט א' דורות) ב-עמ"ת 67816-06-20, בגדרה התקבל ערר שהגישה המשיבה על החלטת בית משפט השלום בירושלים מיום 25.6.2020 (השופט א' איתן) ב-מ"ת 14137-04-20. בהחלטתו ביטל בית המשפט המחוזי את שחרורו של המבקש לקהילה טיפולית, והורה על מעצרו עד לתום ההליכים נגדו.

2. המבקש נעצר ביום 7.4.2020 וביום 16.4.2020 הוגש נגדו כתב אישום המייחס לו בחמישה אישומים עבירה של תקיפת בת זוג הגורמת חבלה של ממש, שלוש עבירות נוספות של תקיפת בת זוג, עבירה של תקיפת קטין על ידי אחראי, ועבירה של היזק לרכוש במזיד. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המבקש עד לתום ההליכים נגדו. בא-כוח המבקש הסכים לקיומן של ראיות לכאורה ולקיומה של עילת מעצר, ומשכך ביום 21.4.2020 הורה בית משפט השלום על הכנת תסקיר שיבחן את אפשרות שחרורו של המבקש לחלופת מעצר.

תסקיר הוגש ביום 24.5.2020 (להלן: התסקיר), ובו עמד שירות המבחן על כך שקיים "סיכון גבוה מאוד

עמוד 1

להישנות התנהגות אלימה כלפי המתלוננת" וכי בהקשר זה שימושו של המבקש בסמים מהווה גורם סיכון משמעותי. עוד הצביע התסקיר על חוסר מודעתו של המבקש לדפוסיו האלימים, באופן שלא מאפשר את שילובו במסגרת טיפול בגברים אלימים, על אף שהביע נכונותו לכך. בכל מקרה, שירות המבחן סבר כי יש צורך לשלב את המבקש תחילה בהליך טיפולי לגמילה מסמים, וכי אם זה יצליח ניתן יהיה לבחון את שילובו בטיפול ייעודי בתחום האלימות במשפחה. אך משהמבקש שלל שימוש בסמים ונזקקות בתחום זה - הומלץ לבסוף על מעצרו עד לתום ההליכים נגדו. בדיון שנערך ביום 27.5.2020 חזר בו המבקש מעמדתו והביע נכונות להשתלב בהליך טיפולי לגמילה מסמים, ובהתאם הורה בית המשפט לשירות המבחן לבחון את אפשרות שילובו בקהילה טיפולית; ועוד נקבע כי המבקש, "במידה וימצא מתאים, יועבר לקהילה הטיפולית ישירות משב"ס לקהילה". שירות המבחן הודיע בתסקיר משלים מיום 16.6.2020 כי המבקש נמצא מתאים להשתלב בקהילה טיפולית לגמילה מסמים "אלפטאם" (להלן: התסקיר המשלים). ביום 25.6.2020, בתום דיון שנערך בעקבות התסקיר המשלים, הורה בית המשפט על שחרור המבקש וקליטתו ישירות בקהילה הטיפולית "אלפטאם" וזאת ביום 29.6.2020 שעה 11:00 (להלן: החלטת בית משפט השלום).

3. ב-28.6.2020, יום לפני שהמבקש נועד להיקלט בקהילה הטיפולית, הגישה המשיבה ערר על החלטת בית משפט השלום. המשיבה טענה כי אין לאפשר את שחרור המבקש לקהילה הטיפולית לנוכח המסוכנות שמשקפת ממנו, כעולה מהמיוחס לו בכתב האישום, מעברו הפלילי המכביד (הכולל בין היתר עבירות כלפי המתלוננת), ומהאמור בתסקיר. המשיבה הדגישה כי הנכונות שהמבקש הביע "לפתע" לפני בית המשפט, להשתלב בהליך טיפולי לגמילה מסמים, לאהיתה אלא אמירה "מן השפה ולחוץ". לדבריה, למעשה דבר לא השתנה מאז שניתן התסקיר ביום 24.5.2020, ואין בתסקיר המשלים התייחסות לשינוי בדפוס החשיבה של המבקש או הפחתה במסוכנותו, המצדיקים שילובו בקהילה הטיפולית.

ביום 29.6.2020, בתום דיון שנערך בנוכחות הצדדים (המבקש השתתף בדיון באמצעות היוועדות חזותית בשל מגבלות מגפת הקורונה), קיבל בית המשפט המחוזי את הערר והורה על מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים נגדו; וזאת לנוכח מסוכנותו של המבקש, עברו הפלילי, והרשעותיו הקודמות כלפי אותה המתלוננת (להלן: החלטת בית המשפט המחוזי). החלטה זו היא נושא הבקשה למתן רשות לערור שלפניי. יצוין כי בפתח הדיון בבית המשפט המחוזי טען המבקש כי הוא עצור באופן בלתי חוקי, בהינתן שבית משפט השלום הורה על העברתו לקהילה הטיפולית עד לשעה 11:00 באותו היום, ובהתאם שומה היה על שירות בתי הסוהר להוציאו ממעצר בשעות הבוקר המוקדמות. בית המשפט המחוזי דחה טענה זו כבר בתחילת הדיון, בהינתן החלטתו מאותו הבוקר שבה נקבע כי קליטת המבקש בקהילה הטיפולית מעוכבת עד להכרעה בערר (להלן: החלטת עיכוב הביצוע); משכך נשמעו טענות הצדדים לגופו של הערר והוא התקבל כאמור. מכאן בקשת הרשות לערור.

4. במסגרת בקשת הרשות לערור טוען המבקש כי החלטת בית המשפט המחוזי נעדרת הנמקה ראויה, והיא ניתנה מבלי שנבחנה השאלה אם יש בחלופה המוצעת כדי לאיין את מסוכנותו; והדברים אמורים במיוחד בהינתן שבית המשפט המחוזי הפך את החלטת בית משפט השלום, שניתנה על בסיס תסקיר שירות המבחן. עוד נטען כי נפגע אינטרס ההסתמכות והציפייה של המבקש, כך משעה שהמשיבה לא השיגה על החלטת בית משפט השלום מיום 27.5.2020 ובה נקבע כי ככל שהמבקש ימצא מתאים הוא יועבר לקהילה טיפולית; וכך בשל השתהות המשיבה בהגשת הערר לבית המשפט המחוזי, ערב המועד שנקבע לקליטת המבקש בקהילה הטיפולית. המבקש שב על טענתו כי מעצרו ביום 29.6.2020 היה בלתי חוקי, וכן הוא טוען שהחלטת עיכוב הביצוע אף היא בלתי חוקית משניתנה לאחר פקיעת מעצרו של המבקש. ובעניין זה ייאמר כבר כעת כי אין ממש בטענה, זאת משהחלטת עיכוב הביצוע ניתנה בבוקרו של יום 29.6.2020 טרם שהועבר המבקש לקהילה הטיפולית. לצד האמור מוסיף וטוען המבקש כי בית המשפט לא העניק משקל הולם לאפשרות שיקומו.

5. לאחר עיון בבקשת הרשות לערור על נספחיה, הגעתי לכלל דעה כי דין הבקשה להידחות אף מבלי להידרש לתגובת המשיבה.

הלכה מושרשת היא כי בבקשת רשות לערור "בגלגול שלישי", יש להחיל אמת מידה מצמצמת, בדומה לזו שנקבעה בעניין חניון חיפה (רע"א 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)); והלכה זו נוהגת גם בהליכים פליליים (בש"פ 2292/29 פלוני נ' מדינת ישראל (29.3.2020) (להלן: עניין פלוני)). מקרה זה אינו נמנה עם המקרים שבהם תינתן רשות לערור, משהמבקש לא הצביע על שאלה בעלת חשיבות עקרונית החורגת מעניינו הפרטי, ומשלא מתקיימות בעניינו נסיבות פרטניות המצדיקות התערבות; ואין בעובדה שערכאת הערר הראשונה הפכה את החלטת הערכאה הדיונית כדי לשנות מכך (עניין פלוני, פסקה 5).

6. די באמור כדי לדחות את בקשת הרשות לערור. עם זאת יאמר, כי אף לגופם של דברים אין מקום להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי. על דרך הכלל, בחינת האפשרות לשילוב נאשם בתוכנית גמילה מסמים תיעשה בשלב גזירת הדין, ושילובו כאמור יבחן בשלב המעצר במקרים חריגים בלבד, ובהינתן ששניים מתוך שלושת התנאים הבאים מתקיימים: המבקש החל בהליך הגמילה טרם שביצע את העבירות המיוחסות לו; סיכויי הצלחת הגמילה גבוהים; בית המשפט השתכנע כי הליך הגמילה נותן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מהמבקש (בש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה, פ"ד סד(3) 101 (2011); וראו עוד, מיני רבים: בש"פ 3892/18 קונטרוב נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (14.6.2018)). בעניינינו, לא רק שהמבקש לא החל בגמילה טרם ביצוע המיוחס לו בכתב האישום, אלא שהתסקיר מצביע על התמכרותו כגורם סיכון משמעותי להישנות העבירות. מעבר לכך, ניכר בהחלטת בית המשפט המחוזי, ואני שותפה לעמדתו, כי לא סבר שהשתלבות בהליך טיפולי יש בה בשלב זה כדי ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מהמבקש, בפרט כלפי המתלוננת. לא מתקיימים אפוא התנאים המצדיקים חריגה מן הכלל ובחינת שילובו של המבקש בהליך גמילה מסמים כבר בשלב מעצרו – וגם מסיבה זו אין להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי.

לפני בית המשפט המחוזי עמד כל החומר הרלוונטי לשם בחינת העברתו של המבקש לקהילה הטיפולית, לרבות תסקירי שירות המבחן – ובית המשפט קבע את שקבע, תוך שהתייחס למסוכנות הנשקפת מהמבקש ועברו הפלילי. אמנם ההנמקה "רזה", אך משבית המשפט המחוזי סקר את עובדות המקרה בהחלטתו – ברי שזו מעוגנת במסד העובדתי, והדברים מדברים בעד עצמם. מכל מקום, כפי שהוברר לעיל, קביעת בית המשפט המחוזי עולה בקנה אחד עם ההלכה הפסוקה.

7. גם לטענת ההסתמכות שבפי המבקש אין לשעות. זאת מאחר שאף אם נוצרה אצלו ציפייה להשתחרר לקהילה טיפולית, אין בכך כדי לכבול את ידי בית המשפט המחוזי בבואו להכריע בערר. אשר להחלטת בית משפט השלום מיום 27.5.2020, ספק אם היה מקום להגשת ערר מצד המשיבה, בהיותו "מוקדם" משהוא נסוב על "החלטת ביניים"; וגם אין בסיס לטענה שהמשיבה השתתה בהגשת הערר על ההחלטה מיום 25.6.2020. ויצוין כי לכל אורך הדרך המשיבה הביעה התנגדות נחרצת להעברת המבקש לקהילה הטיפולית.

8. סוף דבר, נחה דעתי כי לא נפל פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי, ובקשת הרשות לערור נדחית.

ניתנה היום, י"ז בתמוז התש"ף (9.7.2020).

שופטת
